Pretty Woman'dan Anora'ya: Sinemada Külkedisi Motifinin Dönüşümü

Sadık ÇALIŞKAN[1], Özgür KILINÇ[2]

Özet

"Pretty Woman" (1990) ve "Anora" (2024) filmleri, Cinderella motifini farklı tarihsel ve toplumsal bağlamlarda ele alarak, peri masalının sinemadaki dönüşümünü ve toplumsal cinsiyet, sınıf ve iktidar ilişkilerine dair eleştirel bir perspektif sunar. Bu çalışma her iki filmi Cinderella arketipinin temel unsurları (külkedisi figürü, dönüşüm, prens, mutlu son) üzerinden karşılaştırarak, kapitalizm ve patriyarkanın kadın bedeni ve emeği üzerindeki kontrol mekanizmalarını analiz eder.

"Pretty Woman", Reagan dönemi neoliberal iyimserliğiyle uyumlu şekilde, sınıf atlamayı romantik bir fantezi olarak sunar. Seks işçisi Vivian, zengin prens Edward tarafından "kurtarılır" ve lüks tüketim yoluyla dönüşerek toplumsal statü kazanır. Film, kadının ekonomik özgürlüğünü erkeğin finansal gücüne bağlı olarak tasvir ederek geleneksel cinsiyet rollerini pekiştirir.

Buna karşılık "Anora", 2020'lerin ekonomik eşitsizlik ve göçmen krizleri bağlamında, Cinderella mitini acımasızca dekonstrükte eder. Göçmen striptizci Ani, evlilik yoluyla sınıf atlama hayalinin, oligark kayın ailesinin şiddeti ve sistematik baskısıyla nasıl bir kabusa dönüştüğünü deneyimler. Film, mutlu son illüzyonunu yıkarak, kapitalizmin ve ataerkil yapıların, kadınları nesneleştiren ve marjinalleştiren gerçekliğini teşhir eder.

Sonuç olarak, bu iki film, Cinderella motifinin 30 yıllık bir süreçte nasıl eleştirel bir metaforik araca dönüştüğünü gösterir: "Pretty Woman" sistemi meşrulaştırırken, "Anora" onu yıkar. Bu analiz, sinemanın toplumsal normları nasıl hem yansıttığını hem de dönüştürebildiğini ortaya koyar.

Anahtar Kelimeler: Külkedisi Motifi, Pretty Woman, Anora, Masal

[1] Doç.Dr. İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi sadik.caliskan@inonu.edu.tr 0000-0001-6699-0424
[2] Doç.Dr. İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi ozgur.kilinc@inonu.edu.tr 0000-0002-8697-162X